

Taj човечуљак, чија је сва историја исцрпена француском пошалицом: „Les caisses sont vides, le trône est Wied, tout est vide!“ одиста можда и није онако брзо умро са своје унутрашње немогућности, већ у опште није ни једнога тренутка живео. Нјему су недостајале социјалне претпоставке; није имао костура друштвених класа, које би могле носити државу на својим плећима, недостајала му је душа, народна мисао. Ако у османлијској царевини, у главном људи још живе у онако средњевековним везама, да је после Балканског Рата мајор Бекир Беј у једном свом много запаженом спису учинио одговорним за слом потпуно одсуство државне свести код маса, та констатација још много јаче важи за земљу, којој су још до год. 1912. припадали најзапуштенији и најназаднији вилајети европске Турске. Не само што су Арбанаси подељени на два *дијалекта*, који један други искључују, на наречја Гегач и Тоска и на много поднаречја и на *три вероисповести*: римску, православну и муслиманску, и да их ништа не спаја у једно, него су ти безнадежно на себе упућени преостаци једне изумрле расе, као Баски у Француској и Шпанији и Гели у Енглеској, и немилошћу судбине тако везани и бачени у назад, да се сем усвајања брзометке, за последње две хиљаде година нису ни толико развили као њихови суседи за последњих двеста година. Још и данас живе слободна племена Северне Албаније на једном ступњу који су Германи и Гали Цезаревог галског рата већ одавна били оставили за собом; *фисови*, како их се зову племена, са свима оним особинама, како су их оставили у предање Морган и Енгелс, са